

Turvallisuuspalveluiden yleiset tarjous- ja toimitusehdot

TYTT 11

Nämä ehdot on tarkoitettukäytettäväksi turvallisuuspalvelusten toimituksissa. Jos näiden ehtojen sijasta käytetään rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja YSE 98, sopimusta täydennetään sivun 4 liitteellä, johon on kirjattu alan yleiset menettelytavat. Suomen Turvaakoitsijaliitto ry:n hallitus on hyväksynyt nämä ehdot 13.12.2011.

1. Ehtojen soveltaminen

Näitä ehtoja sovelletaan lukitus- ja turvallisuus tuotteiden ja -järjestelmien toimituksissa sekä rakennusten muussa varustelussa, ellei kirjallisesti ole toisin sovittu. Kuluttajapalveluksissa noudatetaan näiden ehtojen ohella kuluttajansuojalakea.

2. Tarjous

Tarjous on voimassa yhden kuukauden, ellei tarjouksessa ole toisin mainittu.

3. Asiakirjojen pätevyys

Sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan. Mikäli asiakirjat ovat keskenään ristiriitaisia, noudatetaan niitä seuraavassa järjestyksessä:

1. Sopimus
2. Toimittajan tilausvahvistus
3. Tilaaajan tilaus
4. Tarjous
5. Nämä yleiset toimitusehdot
6. Tarjouspyyntö ja ennen tarjouksen tekemistä annetut lisäselvitykset
7. Urakkaohjelma ja urakkarajaliite
8. Työselustus
9. Sopimuspiirustukset

4. Vastuu asiakirjoista

Sopijapuolen toiselle luovuttamat asiakirjat ovat luovuttajan omaisuutta. Niitä ei saa luovuttaa kolmannelle eikä käyttää muissa kohteissa.

Sopimusasiakirjojen sisältämiä tietoja ei saa käyttää toisen osapuolen vahingoksi eikä antaa niistä tietoja kolmannelle osapuolelle ilman toisen suostumusta.

Kumpikin sopijapuoli vastaa hankkimisensa suunnitelmien sekä niiden perus-

teena olevien tietojen todenperäisyydestä samoin kuin mahdollisista puutteellisuuksista ja antamiensa mittojen paikkansa pitävyydestä.

Tarjousasiakirjoissa annetut mitat ovat likimääräisiä, ellei toisin ole mainittu.

5. Toimituksen sisältö, muutokset

Palvelus täyttää sopimusasiakirjoissa ilmenevät vaatimukset. Siltä osin kuin vaatimuksia ei ole esitetty, tuotteet ja asennustyöt vastaavat alan tavanomaista tasoa.

Tuotteet toimitetaan valmistajan tai maahantuojan ilmoittamien laatu- ja tuoteominaisuuksien mukaisina tehdaspakkauksissa tai heidän ohjeiden mukaan pakattuina.

Toimitus tapahtuu tilaaajan vastuulla ja kustannuksella, ellei toisin ole sovittu. Tuotteiden mukana toimitetaan se asiakirja-aineisto, jonka valmistajat tai maahantuoijat sisällyttävät pakkauksiinsa tai edellyttävät toimitettavan tuotteiden mukana. Muut asiakirjat ja ohjeet toimitetaan tilauksesta.

Muutoksista toimituksen sisältöön sekä niiden vaikutuksesta toimitushintaan ja -aikaan on sovittava erikseen.

Mikäli muutos johtaa tuotteiden määrän vähenemiseen, mahdollisen hyvityksen edellytyksenä on, että tuotteet kuuluvat toimittajan varasto-ohjelmaan.

Hyvityksen määrä on sovittu toimitushinta vähennettynä vähintään 10 %:lla sekä rahti-, pakkaus-, toimitus-, ym. kuluilla.

Sopimuksen toteuttamista varten erityisesti valmistettujen tai hankittujen tuotteiden tai ohjelmistojen osalta ei hyvitystä anneta.

6. Omistusoikeuden siirtyminen

Omistusoikeus tavaroihin sekä niiden käyttöön liittyviin tiedostoihin sekä valmis- ja sovellus-ohjelmistoihin siirtyy tilaajalle vasta, kun niiden kauppa-

hinta mahdollisine korkoineen on kokonaan maksettu.

Toimittajalla on oikeus kieltää tavaroiden kiinnittäminen asennuskohteeseen, kunnes ne on kokonaan maksettu.

7. Kauppahinta ja sen maksaminen

Kokonaishintatarjous

Ellei tarjouksessa ole muuta ilmoitettu, - tarjouksen kokonaishinta ja kokonaishintaa täydentävät yksikköhinnat ovat kiinteitä

- hinnat eivät sisällä koneistuksia, rakenteiden purkamista tai johtoteiden rakentamista, vaan tuotteet asennetaan valmiisiin varauksiin (liite, osa A) - tilaaja vastaa toimituksen edellyttämistä erityisistä velvoitteista (liite, osa B).

Toimittajalla on oikeus selvityksen annettuaan korottaa kokonaishintaa, jos toimituksen kustannukset kohoavat valtiovallan lainsäädännöllisten toimenpiteiden tai force majeure -esteen johdosta.

Yksikköhintatarjous

Ellei tarjouksessa ole muuta ilmoitettu, yksikköhinnat on annettu

- tarjoushetkellä voimassa olevien, tuotteiden valmistajien, maahantuojien ja toimittajien käyttämien hinta-, myynti-, ja toimitusehtojen sekä voimassa oleviin viranomais määräysten mukaisina

- hinnat eivät sisällä koneistuksia, rakenteiden purkamista tai johtoteiden rakentamista, vaan tuotteet asennetaan valmiisiin varauksiin (liite, osa A)
- tilaaja vastaa toimituksen edellyttämistä erityisistä velvoitteista (liite, osa B).

Em. tekijöiden muuttuessa toimittajalla on selvityksen annettuaan oikeus muuttaa yksikköhintoja siltä osin kuin muutoksilla on ollut vaikutusta toimituspäivän yksikköhintoihin.

Maksaminen

Maksut maksetaan laskun perusteella. Mikäli ei ole sovittu erityisen maksuerätaulukon noudattamisesta tai muusta maksujärjestelystä, toimittaja on oikeutettu laskuttamaan palveluksen etenemisen mukaan. Tilaajan on viipymättä todettava laskun maksukelpoisuus

Sopimuksen toteuttamista varten erityisesti valmistetut tai hankitut tuotteet tai ohjelmistot on maksettava, kun ne ovat saapuneet toimittajalle.

Maksusuorituksen viivästyessä eräpäivästä lasketaan maksamattomalle määrälle korkolain mukainen viivästyskorko.

Tilaajan on vaadittaessa viimeistään sopimusta tehtäessä esitettävä luotettava selvitys maksukyvyystään. Selvityksen perusteella toimittajalla on oikeus vaatia olosuhteiden edellyttämää vakuutta. Tämä oikeus toimittajalla on myös sopimuksen teon jälkeen, mikäli on ilmeistä, että tilaaja ei pysty täyttämään sopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan.

Kauppahinnan viimeinen maksuerä on laskutuskelppoinen, kun työ on valmis.

8. Vakuudet

Vakuus annetaan vain, jos siitä on erikseen sovittu. Edellytyksenä on, että tilaaja antaa vastavakuuden. Ellei toisin ole sovittu,

- työaikainen vakuus annetaan työtä aloitettaessa - takuujan vakuus on voimassa kaksi vuotta.

9. Toimitusaika, toimitus ja vaaranvastuu

Palvelus toteutetaan sovituksessa ajassa. Ellei aikataulusta ole muuta sovittu, edellytetään, että palvelus voidaan kokonaisuudessaan tavaratoimitukseen ja asennustöineen saattaa loppuun yhtäjaksoisesti kohtuullisen ja tavanomaisen suoritusajan kuluessa. Tilaajan on varattava toimittajan eri työvaiheita varten kohtuullinen suoritus-aika. Toimitusaikatauluun mahdollisesti tulevista muutoksista on sovittava niin aikaisin ennen toteutusta, että sopijapuolet voivat ilman enempää häiritä sopeuttaa toimintansa muutoksiin. Samalla on sovittava muutosten mahdollisesti aiheuttamista lisäkustannuksista.

Tilaajan on huolehdittava siitä, että työmaalla mahdollisesti suoritettavat rakennustekniset sekä muut työt, joista toimittajan työsuoritus on riippuvainen, edistyvät sovittujen aikataulujen mukaisesti. Tilaaja on velvollinen korvaamaan huolehtimisvelvoitteensa laiminlyönnistä toimittajalle aiheutuvat lisäkustannukset.

Toimittajalla on oikeus toimitusajan pidentämiseen, kun toimituksen viivästyminen johtuu tilaajan viaksi luettavasta syystä, kuten suunnitelma-asiakirjojen tai tarvittavien mittojen antamisen tahi maksujen viivästyisestä, muutostöistä tms. Tilaaja on tällöin velvollinen korvaamaan toimittajalle pidentymisestä aiheutuvat kustannukset.

Vaaranvastuu siirtyy tilaajalle silloin, kun tuote on luovutettu tilaajalle.

10. Viivästyminen

Mikäli tilaaja ei voi ottaa toimitusta vastaan sovittuna aikana, tämä on velvollinen korvaamaan viivästyksestä toimittajalle aiheutuvat kustannukset ja myöntämään toimitusaikaan tarvittavan pidennyksen. Toimittaja on kuitenkin oikeutettu saamaan suorituksen alkuperäisen aikataulun mukaisesti. Mikäli toimitus viivästyy toimittajasta johtuvista syistä, tämä on velvollinen maksamaan tilaajalle vahingonkorva-

uksena 0,1 % toimituksen viivästyneen osan arvonlisäverottomasta arvosta kultakin työpäivältä, kuitenkin enintään 50 työpäivältä.

11. Ylivoimainen este

Toimittajalla on oikeus toimitusajan pidentämiseen, kun toimituksen viivästyminen johtuu ylivoimaisesta esteestä, joka estää tai tekee kohtuuttoman vaikeaksi tavaroiden toimittamisen määräajassa, kuten sota, kapina, luonnonmullistus, tulipalo, lakko, työ-sulku, saarto, poikkeuksellinen sääolosuhde tai muu yhtä merkittävä ja epätavallinen syy.

Mikäli toimituksessa tarvittavien raaka-aineiden, tarvikkeiden ja laitteiden saaminen vaikeutuu tai myöhästyy toimittajasta riippumattomista syistä niin, ettei toimittaja pysty vastaavalaista tuotetta esittämällä myöhästy-mistä kohtuudella välttämään, tai jos tilaaja ei hyväksy toimittajan esitystä korvaavaksi tuotteeksi, toimittaja saa tarpeellisen ja riittävän pidennyksen toimitusaikaansa.

Mikäli työt viivästyvät ylivoimaisen esteen johdosta, tilaaja korvaa toimittajalle keskeytymisestä aiheutuvat välittömät kustannukset, kuten matka- ja päivärahat, majoituskustannukset ja odotusajan palkan.

12. Toimittajan laadunvarmistus

Toimittaja esittää ennen sopimuksen allekirjoittamista FINASin akkreditoiman sertifiointilaitoksen todistuksen standardin SFS-EN ISO 9001:2008 vaatimukset täyttävästä laatu-järjestelmästä ja standardin SFS-EN ISO 14001:2004 vaatimukset täyttävästä ympäristöjärjestelmästä.

Tilaajan on ennen työn aloittamista esitettävä toimittajalle työmaakohdaiset laadunvarmistus- ja ympäristönsuojeluvaatimukset.

13. Tarkastus, vakuuttaminen

Tilaajan on viipymättä tarkastettava silmämääräisesti työmaalle tai muuhun sovittuun paikkaan toimitetut tuotteet.

Huomautukset tavarasta tai sen toimittamisesta on tehtävä kolmen päivän kuluessa tavarantoimituksesta. Ennen tuotteiden rakennuskohteeseen asentamista tilaajan on vielä erityisellä huolella suoritettava tavaroiden asianmukainen tarkastus. Työmaalle toimitettujen tavaroiden vakuuttamisesta vastaa tilaaja.

14. Vastuu virheestä ja puutteesta

Toimittaja vastaa toimitukseen sisältyvien tuotteiden, ohjelmistojen ja asennustyön sopimuksenmukaisuudesta takuu- ja toimitusehtojen puitteissa. Toimittaja pidättää itsellään oikeuden kustannuksellaan toimittaa uusi tuote virheellisen tilalle tai korjata tuote, joka on vioittunut ennen vahingonvaaran siirtymistä tilaajalle.

Mikäli korjaaminen tai uuden toimittaminen ei ole mahdollista, toimittaja on velvollinen korvaamaan virheellisyydestä tilaajalle aiheutuneen välittömän vahingon. Korvauksen määrä on kuitenkin enintään virheelliseksi todetun tuotteen hinta.

Muistutuksen tekeminen ja vioittuneen tavarantoimituksen korjaaminen ei oikeuta tilaajaa viivästymään maksusuorituksissaan, mikäli toimittaja sitoutuu sovitun ajan kuluessa poistamaan virheen tai puutteen.

Toimittaja ei vastaa tavarantoimituksen tai asennustyön virheen aiheuttamasta välillisestä tai epäsuorasta vahingosta, ellei toimittajan viaksi voida lukea tahallisuutta tai törkeää tuottamusta.

15. Takuu

Toimittaja vastaa toimituksensa sopimuksenmukaisuudesta takuuajan. Ellei muuta ole sovittu, toimittaja antaa - tuotteille ja ohjelmille niiden valmistajan tai maahantuojan ehtojen mukaisen takuun
- asennustyölle kahden vuoden takuun.

Toimittaja on velvollinen kustannuksellaan korjaamaan ne toimituksissa takuuajana ilmenevät virheet, joita toimittaja ei näytä hänestä riippumattomasta syystä aiheutuneiksi. Takuu ei kata välillisiä eikä epäsuoria vahinkoja. Takuun voimassaolon edellytyksenä on, että toimitusta koskevat selvät ja riidattomat maksut on maksettu sopimuksen mukaisesti.

Takuu ei koske

- tavanomaisesta kulumisesta tai tavaroita luovutuksen jälkeen kohdanneesta tapahtumasta aiheutuvia seurausilmiöitä

- säättöjä ja virityksiä, joita takuun aikana tarvitaan käyttöolosuhteiden muuttuessa

- sellaisia korjauksia tai muutoksia, jotka tilaaja on tehnyt tai teettänyt ilman toimittajan lupaa tai myötävaikutusta taikka varaamatta toimittajalle mahdollisuutta korjaukseen

- huollon tai muiden hoito-ohjeiden laiminlyönnistä, ohjeiden vastaisesta käytöstä tai rakenneosien (asennusosalusta) heikkoudesta aiheutuvia seuraamuksia.

Tilaajan on ilmoitettava välittömästi asennuksessa mahdollisesti havaituista puutteista. Takuu raukeaa, jos ilmoitusvelvollisuus on laiminlyöty tai asennettuihin tuotteisiin on kohdistunut muiden toimista tapahtuneita työsuoritteita.

16. Sopimuksen purku

Jos jompikumpi sopimuspuolista syyllistyy sopimusvelvollisuuksiensa olennaiseen laiminlyöntiin, toisella osapuolella on oikeus purkaa sopimus, mikäli tämä on huomauttanut asiasta kirjallisesti, ja asiaa ei ole asetetussa kohtuullisessa määräajassa korjattu.

Jos olennainen viivästys kohdistuu osatoimitukseen, sopijaosapuolella on oikeus purkaa sopimus vain myöhästyneen osatoimituksen osalta.

LIITE

LUKITUS- JA TURVALLISUUSTUOTTEIDEN JA -JÄRJESTELMIEN TOIMITUKSEN SISÄLTÖ

Tämä liite on osa TYTT 11 -ehtoja. Se määrittelee asennustyön sisällön suhteessa muihin urakkasuorituksiin sekä tilaajalle kuuluvat erityiset velvoitteet. Liite täydentää YSE 98 -ehtoja turvallisuuspalveluiden toimituksissa.

OSA A. TUOTTEIDEN ASENTAMINEN VALMIIISIIN VARAUKSIIN

Silloin kun sopimuksessa tarkoitetaan tuotteiden asentamista valmiisiin varauksiin, edellytetään, että varaus on tehty oikein tuotteen toimittajan, valmistajan tai maahantuojan ohjeiden mukaan.

Asennuskohteessa katsotaan olevan oikea varaus, mikäli
-asennustyö voidaan suorittaa ilman lastuavia työkaluja,
- asennustyö voidaan suorittaa rakenteita purkamatta,
- sähkötoimisten tuotteiden kaapelointi on ovi-, karmi- ja seinärakenteisiin

varattu valmiit, tarkoitukseen soveltuvat johtotiet (putkitukset jako- ja asennusrasioineen), ja
- asennustyö voidaan suorittaa korjaamatta muiden toimesta tehtyjä työsuoritteita.

Silloin kun sopimuksessa tarkoitetaan tuotteiden asennusta tarvittavine koneistuksineen, edellytetään, että
- koneistus ei sisällä metallisissa ovi- ja karmirakenteissa lukkorunkojen etulevyjen tai vastalevyjen tai näiden asennus-

tapaan rinnastettavien tuotteiden tasoon upotusta, ellei tästä ole erikseen sovittu,
- koneistettavissa rakenteissa ei ole käytetty sellaisia, tavanomaisesta poikkeavia materiaaleja kuten asbestia, ellei tästä ole mainittu asiakirjoissa, mikäli toimittajalle ei ole ollut mahdollista hakea materiaalia ennalta rakenteita purkamatta,
- koneistettava rakenne vastaa asiakirjoissa kuvattua tai kohteen silmämääräisellä, rakenteita purkamatta tehdyllä tarkastuksella pääteltävää rakennetta.

OSA B. TILAAJALLE KUULUVIA ERITYISIÄ VELVOLLISUUKSIA

Tilaaaja antaa tarvittavat, toimitusvelvollisuuksiinsa kuuluvat suunnitelma-asiakirjat ja mitat ajoissa toimittajan käyttöön. Tilaaajan velvollisuus on huolehtia eri suunnitelma-asiakirjojen vertaamisesta siten, että ne eivät ole ristiriidassa keskenään.

Mikäli muuta ei ole sovittu, tarjous- tai urakkahintaan eivät kuulu kustannukset seuraavista tarvikkeiden asentamisen tai töiden suorittamisen vuoksi tarpeellisista velvoitteista ("rakennusaputyöt"), joista tilaaajan edellytetään huolehtivan:

- Tilaaaja järjestää tarvittavat, tarpeellisilta osiltaan lukittavat, tarkoituksenmukaiset työskentely- ja varastotilat.
- Tilaaaja antaa toimittajalle rakennuspaikalla sähköä valaistukseen, sähkölaitteiden kokeiluun ja käsityökoneiden käyttöön. Toimituksen kuuluville sähkökäyttöisille laitteille tilaaja järjestää sähkönsyötön (230/400 V) ja kytkee ne verkkoon toimittajan antamien ohjeiden ja kaavioiden mukaisesti.
- Tilaaaja huolehtii velvollisuuksiinsa kuuluvien, työsuorituksessa tarvittavien varausten (lovet, urat, reiät ja muut

- aukot) tekemisestä tai teettämisestä siten, että asennustyö voidaan tehdä ilman paikkauksia tai lastuavia työvälineitä, sijoittaa rakenteisiin toimittajan antamat tartunnat ja uppoasennuskotelot sekä kiinnittää muuraamalla, laastilla, betonilla taikka muulla vastaavalla tavalla rakenteisiin tulevat kannattimet.
- Tilaaaja tekee eri laitteiden vaatimat, rakennusteknisiin töihin luettavat alustat, kiinnikkeet ja tartunnat.
  - Tilaaaja antaa apua raskaiden ja suuri-kokoisten esineiden siirtämisessä asennuspaikalle.
  - Tilaaaja huolehtii halkaisijaltaan yli 30 mm läpivientien teosta sekä kaikkien urakan toteuttamisessa tarvittavien läpivientien edellyttämistä palokatkoista.
  - Tilaaaja huolehtii tarvittavasta vartiointista.
  - Tilaaaja huolehtii siitä, että työmaa on työsuorituksen edellyttämänä ajankohdalla sellaisessa kunnossa, ettei työsuoritukselle ole esteitä. Siltä osin kuin työsuoritus asettaa asennuspaikalle joitakin erikoisvaatimuksia, esim. kosteuden, lämpötilan tai ilman puhtauden suhteen, on toimittajan ilmoitettava tästä tilaajalle.

- Tilaaaja hankkii telinenormien mukaiset ja työskentelyn etenemisnopeuteen hyvin soveltuvat telineet poikkeuksellisen vaikeissa työskentelyolosuhteissa tai asennuskorkeuden ollessa suurempi kuin kolme metriä.
- Tilaaaja huolehtii asennuspaikan siivouksesta ja puhdistuksesta ennen asentamista ja sen jälkeen.
- Tilaaaja suojaa paikalleen kiinnitetyt tai asennetut tuotteet likaantumiselta ja vaurioitumiselta. Tarvittaessa tilaaja suojaa työympäristön toimittajan antamien ohjeiden mukaisesti.
- Tilaaaja on velvollinen ilmoittamaan, mikäli työkohteessa ei saa käyttää jotakin asennuksissa yleisesti käytettävää työmenetelmää tai tapaa, joka saattaa aiheuttaa haittaa tai vaurioita asennusympäristölle tai siihen liittyville laitteille.
- Tilaaaja huolehtii tulityöluvan edellyttämistä tulityöpaikan ja sen ympäristön turvatoimista ja tulityövartiointista.
- Tilaaaja huolehtii asbestipölylle altistumisen vähentämiseksi tarvittavista toimenpiteistä.

© Suomen Turvaurakoitsijaliitto ry